FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT MICHAEL B. ELMER

fremsat den 2. oktober 1997 *

1. I denne sag har byretten i Echinos, Grækenland, forelagt Domstolen præjudicielle spørgsmål om gyldigheden af forskellige forordninger inden for rammerne af den fælles markedsordning for tobak.

De relevante fællesskabsretlige regler

2. Efter Rådets forordning (EØF) nr. 727/70 af 21. april 1970 om oprettelse af en fælles markedsordning for råtobak [1] (herefter »grundforordningen«) blev der ydet præmie til personer, der købte tobak direkte hos Fællesskabets tobaksavlere.

3. Ved Rådets forordning (EØF) nr. 1114/88 af 25. april 1988 om ændring af grundforordningen [2] (herefter »ændringsforordningen«) blev der indsat et stk. 5 i grundforordningens artikel 4:

»Rådet fastsætter hvert år efter fremgangsmåden i traktatens artikel 43, stk. 2, for hver sort eller gruppe af sorter af tobak produceret i Fællesskabet, for hvilke der fastsættes priser og præmier, en maksimal garantimængde, bl.a. i forhold til markedsvilkårene og de socioøkonomiske og landbrugsmæssige forhold i de pågældende områder. Den samlede maksimale garantimængde for Fællesskabet fastsættes for høsten i hvert af årene 1988, 1989 og 1990 til 385 000 tons tobak i blade.

Med forbehold af ... svarer der til hver overskridelse på 1% af den maksimale garantimængde for en sort eller en gruppe af sorter en nedsættelse på 1% af interventionspriserne og de tilsvarende præmier. ...

De i andet afsnit omhandlede nedsættelser må ikke overstige 5% for 1988-høsten og 15% for høsten i 1989 og 1990.

Med henblik på anvendelsen af dette stykke konstaterer Kommissionen inden den 31. juli, om produktionen overstiger den maksimale garantimængde for en sort eller en gruppe af sorter.

...«

* Originalsprog: dansk.

1 — EFT 1970 I, s. 186, org. ref.: JO L 94, s. 1.

2 — EFT L 110, s. 35.

4. Ved Rådets forordning (EØF) nr. 2268/88 af 19. juli 1988 om fastsættelse for 1988-høsten af målpriser, interventionspriser og præmier til købere af tobak i blade, afledte interventionspriser for tobak i baller, referencekvaliteter og produktionsområder samt de maksimale garantimængder og om ændring af forordning (EØF) nr. 1975/87 [3] (herefter »garantimængdeforordningen for 1988«) blev der fastsat maksimale garantimængder for hver sort og sortsgruppe af tobak fra 1988-høsten. For sorten Bright blev der fastsat en maksimal garantimængde på 38 000 tons.

5. Ved Rådets forordning (EØF) nr. 1251/89 af 3. maj 1989 om ændring af grundforordningen [4] (herefter »tilføjelsesforordningen«) blev der bl.a. foretaget tilføjelser til grundforordningens artikel 4, stk. 5. 1. afsnit. Den første betragtning i præamblen til tilføjelsesforordningen lyder således:

»Efter artikel 4, stk. 5, i [grundforordningen] ... skal der inden for en samlet mængde for Fællesskabet fastsættes en maksimal garantimængde for hver af de sorter eller sortsgrupper af tobak, som produceres i Fællesskabet, og overskridelse heraf medfører, at priserne og præmierne nedsættes forholdsmæssigt; disse maksimale garantimængder fastsættes hvert år samtidig med priserne og præmierne for en bestemt høst; for at tilplantningen kan planlægges, bør der hvert år for høsten det efterfølgende år fastsættes en maksimal garantimængde for hver sort eller sortsgruppe; derfor bør der på samme tid fastsættes maksimale garantimængder for 1989- og 1990-høsten;«

6. Grundforordningens artikel 4, stk. 5, 1. afsnit, lyder herefter således, idet tilføjelserne er fremhævet:

»Rådet fastsætter hvert år *for høsten for det følgende år* [5] ... for hver sort eller gruppe af sorter af tobak produceret i Fællesskabet, for hvilke der fastsættes priser og præmier, en maksimal garantimængde, blandt andet i forhold til markedsvilkårene og de socioøkonomiske og landbrugsmæssige forhold i de pågældende områder. *Rådet fastsætter disse maksimale garantimængder for 1990-høsten på samme tid som for 1989-høsten.* Den samlede maksimale garantimængde for Fællesskabet fastsættes i hvert af årene 1988, 1989 og 1990 til 385 000 tons tobak i blade.«

7. Ved Rådets forordning (EØF) nr. 1252/89 af 3. maj 1989 om fastsættelse for 1989-høsten af målpriser, interventionspriser og præmier til købere af tobak i blade, afledte interventionspriser for tobak i baller,

3 — EFT L 199, s. 20.
4 — EFT L 129, s. 16.

5 — Ordene »for høsten for det følgende år« er ved en fejl ikke medtaget i den danske version.

referencekvaliteter og produktionsområder samt de maksimale garantimængder og om ændring af forordning (EØF) nr. 1577/86, (EØF) nr. 1975/87 og garantimængdeforordningen for 1988 [6] (herefter »garantimængdeforordningen for 1989«) blev der fastsat maksimale garantimængder for hver sort og sortsgruppe af tobak fra 1989- og 1990-høsten. For sorterne Tsebelia og Mavra blev der fastsat en fælles maksimal garantimængde på 30 000 tons.

8. Ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2158/89 af 18. juli 1989 om fastsættelse af den faktiske produktion af, samt de priser og præmier, der i henhold til ordningen med maksimale garantimængder skal betales for tobak fra 1988-høsten [7] (herefter »kontrolforordningen for 1988«), blev det fastslået, at produktionen af sorten Bright i 1988 oversteg den maksimale garantimængde for denne sort med 10,8%, og præmien for denne sort blev derfor nedsat med 5%, som var den maksimale nedsættelse i 1988.

9. Ved Rådets forordning (EØF) nr. 1331/90 af 14. maj 1990 om fastsættelse for 1990-høsten af målpriser, interventionspriser og præmier til købere af tobak i blade, afledte interventionspriser for tobak i baller, referencekvaliteter og produktionsområder samt de maksimale garantimængder for 1991-høsten og om ændring af garantimængdeforordningen for 1989 [8] (herefter »garantimængdeforordningen for 1990«) blev der fastsat maksimale garantimængder for hver sort og sortsgruppe af tobak fra 1990- og 1991-høsten.

10. Ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2046/90 af 18. juli 1990 om fastsættelse af den faktiske produktion af, samt de priser og præmier, der i henhold til ordningen med maksimale garantimængder skal betales for tobak fra 1989-høsten [9] (herefter »kontrolforordningen for 1989«), blev det fastslået, at produktionen af sorterne Tsebelia og Mavra i 1989 oversteg den maksimale garantimængde for disse sorter med 44,1%, og præmien for disse sorter blev nedsat med 15%, som var den maksimale nedsættelse i 1989.

11. Ved Rådets forordning (EØF) nr. 1738/91 af 13. juni 1991 om fastsættelse for 1991-høsten af målpriser, interventionspriser og præmier til købere af tobak i blade, afledte interventionspriser for tobak i baller, referencekvaliteter og produktionsområder samt de maksimale garantimængder og om ændring af garantimængdeforordningen for 1990 [10] (herefter »garantimængdeforordningen for 1991«) blev der fastsat maksimale

6 — EFT L 129, s. 17.
7 — EFT L 207, s. 15.
8 — EFT L 132, s. 28.
9 — EFT L 187, s. 23.
10 — EFT L 163, s. 13.

garantimængder for hver sort og sortsgruppe af tobak fra 1991-høsten.

Sagen for den nationale ret og de præjudicielle spørgsmål

12. I juli 1989 indgik forarbejdningsvirksomheden Odetti Nikou Petridi (herefter »Petridi«) kontrakter med en række tobaksproducenter om dyrkning af tobakssorten Tsebelia i høståret 1989.

13. I henhold til dyrkningskontrakterne købte Petridi i maj 1990 tobaksproducenternes 1989-høst af Tsebelia. Petridi oppebar herefter fra det nationale tobaksagentur i Grækenland et forskud på 100% af præmien mod sikkerhedsstillelse [11]. Som følge af overproduktionen af Tsebelia og Mavra i høståret 1989, der blev fastslået ved kontrolforordningen for 1989, og den heraf følgende nedsættelse af præmien med 15%, blev Petridi i 1993 af det nationale tobaksagentur anmodet om at tilbagebetale 15% af det oppebårne beløb.

14. Petridi har på denne baggrund anlagt sag ved byretten i Echinos mod 15 af de tobaksproducenter, hvormed Petridi har indgået dyrkningskontrakter for 1989-høsten. Petridi har efter sin endelige påstand krævet de sagsøgte dømt til at anerkende, at de skylder Petridi nærmere angivne beløb. Petridi har anført, at tobaksproducenterne er de reelle modtagere af tobaksstøtten og derfor bør foretage tilbagebetaling i tilfælde af nedsættelse af præmien. De sagsøgte har afvist kravet.

15. Byretten i Echinos har ved afgørelse af 24. juli 1995 udsat sagen og anmodet Domstolen om at besvare nedenstående præjudicielle spørgsmål. En del af spørgsmålene er ikke adskilt fra sagsfremstillingen og må derfor gengives i form af uddrag heraf.

1) Er [ændringsforordningen] ... gyldig, når henses til, at Rådet i artikel 1 i [ændringsforordningen] fastsatte den samlede maksimale garantimængde for Fællesskabet for høsten i hvert af årene 1988, 1989 og 1990 til 385 000 tons tobak i blade, når Rådet samtidig bestemte, at der for hver overskridelse på 1% af den maksimale garantimængde for en sort eller en gruppe af sorter skulle svare en nedsættelse på 1% af interventionspriserne og de tilsvarende præmier, og særligt for så vidt angår høsten 1989, at den nævnte nedsættelse ikke må overstige 15%, og når

11 — Efter artikel 6, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1726/70 af 25.8.1970 om gennemførelsesbestemmelser for ydelse af præmie for tobak i blade, EFT L 1970 II, s. 517, org. ref.: L 191, s. 1, opstod retten til præmie (først) i det øjeblik, hvor tobakken forlader det sted, hvor den har været underkastet kontrol. Se nærmere herom i mit forslag til afgørelse af 15.5.1997 i sag C-244/95, P. Moskof AE, dom af 20.11.1997, Sml. I, s. 6441, 6444.

henses bl.a. til, at der ikke blev sondret mellem de forskellige tobakssorter eller de forskellige producenter (prisnedsættelsen blev anvendt generelt og ensartet og uanset, om en producent havde overskredet den fastsatte mængde eller ej)?

2 a) Da de sagsøgte tobaksproducenter imidlertid ikke blot den 11. maj 1989 (offentliggørelsen af [garantimængdeforordningen for 1989]), men endog den 3. maj 1989 [datoen for forordningens vedtagelse] allerede havde plantet tobakssorten Tsebelia for høsten 1989, opstår spørgsmålet, hvorledes det formål, som i præamblen til [tilføjelsesforordningen] anføres for de maksimale garantimængder, nemlig planlægning af tilplantningen, har kunnet opfyldes.

2 b) ... nærværende retsinstans [er] i tvivl om, hvorvidt [tilføjelsesforordningen og garantimængdeforordningen for 1989] er gyldige for så vidt angår fastsættelsen af de maksimale garantimængder for tobak af sorten Tsebelia for høsten 1989, og om deres anvendelse strider mod det almindelige princip om ikke at give Fællesskabets retsakter tilbagevirkende kraft, princippet om tobaksproducenternes og tobaksopkøbernes og -forarbejdernes berettigede forventning samt mod retssikkerhedsprincippet.

3) Hvis det foregående spørgsmål må besvares bekræftende, og når henses til Kommissionens konstatering af, at der faktisk var en overproduktion og en overskridelse på 44,1% af de fastsatte maksimale garantimængder for sorterne Tsebelia og Mavra i høståret 1989 (bilag I til [kontrolforordningen for 1989]), hvorfor der blev foretaget den maksimale nedsættelse på 15% af præmien og interventionsprisen (bilag II til [kontrolforordningen for 1989]), som med hensyn til sorten Tsebelia var på 2,304 ECU, henholdsvis 2,037 ECU, opstår spørgsmålet, om [kontrolforordningen for 1989] er gyldig, og om man, som hævdet af sagsøgeren, kan kræve anvendelse af klausulen i dyrkningskontrakterne, der var afsluttet i henhold til Kommissionens forordning (EØF) nr. 4263/88, og som vedrører en nedsættelse af de aftalte priser, hvilken klausul findes i bilaget (klausul 8, stk. 2 og navnlig stk. 3) i sidstnævnte forordning, og hvis indhold er optaget i de dyrkningskontrakter, som de sagsøgte har indgået med det sagsøgende selskab, og som lyder således: »Uden at bestemmelserne i de foregående afsnit i øvrigt anfægtes, gælder det, at hvis priserne eller præmierne for den tobakssort, der er nævnt i stk. 1 i denne kontrakt, ændres ved en fællesskabsforordning, genforhandler køberen og sælgeren den kontraktlige pris. Ændres disse i medfør af

artikel 4, stk. 3, i [grundforordningen], justeres den kontraktlige pris i forhold til pris- og præmieændringen«.

4) Med henblik på besvarelsen af de ovenstående spørgsmål opstår følgelig endelig det spørgsmål, om de grunde, som i 1991 foranledigede De Europæiske Fællesskabers Domstol til i sagen C-368/89 at annullere forordningen om fastsættelse af de maksimale garantimængder for høståret 1988 for sorten Bright, ikke også foreligger i denne sag, når henses til, at Kommissionen her har begået den samme fejl, idet den fastsatte de maksimale garantimængder for sent for høsten 1989, hvorved hverken det opstillede mål om planlægning af tilplantningen i god tid på grund af de særlige klimatiske forhold, der hersker i den tobaksregion, hvor sorten Tsebelia dyrkes, ikke kunne opfyldes, og hvorved heller ikke de mere generelle formål for fastsættelsen af maksimale garantimængder, som alene var at hindre overproduktion af problematiske sorter, sådanne som sorterne Tsebelia og Mavra, heller ikke kunne nås.

5) Såfremt Domstolen skulle finde, at de pågældende forordninger (fra Rådet og fra Kommissionen) er gyldige, hvorledes skal de da fortolkes med henblik på spørgsmålet, om det er forarbejdningsselskabet Odetti Nikou Petridi Anonymos Kapnemporiki AE eller de sagsøgte tobaksproducenter, som skal tilbagebetale den del af præmien, der er blevet nedsat?

Gyldigheden af ændringsforordningen

16. Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om ændringsforordningen er ugyldig, fordi den fastsætter en maksimal garantimængde på 385 000 tons for hvert af årene 1988, 1989 og 1990 og samtidig for det tilfælde, at garantimængden overskrides, foreskriver en generel procentvis nedsættelse af interventionsprisen og præmien svarende til den procentvise overskridelse af garantimængden uden hensyn til størrelsen af den enkelte producents produktion og uden sondring mellem de forskellige tobakssorter.

17. I Crispoltoni II-dommen [12] var der på tilsvarende måde rejst spørgsmål om lovligheden af ændringsforordningens system. Domstolen konkluderede, at undersøgelsen af de forelagte spørgsmål intet havde frembragt, der kunne anfægte gyldigheden af ændringsforordningen eller forordningerne til gennemførelse heraf. Efter min opfattelse har Domstolen dermed taget stilling til den samme indsigelse som den, der i nærværende sag er rejst mod ændringsforordningens

12 — Dom af 5.10.1994, forenede sager C-133/93, C-300/93 og C-362/93, Sml. I, s. 4863.

gyldighed. På denne baggrund skal jeg foreslå Domstolen at besvare det første spørgsmål med, at gennemgangen af ændringsforordningen i lyset af forelæggelseskendelsen og det i øvrigt under sagen fremkomne intet har frembragt, der kan rejse tvivl om dennes gyldighed.

Gyldigheden af garantimængdeforordningen for 1989 og tilføjelsesforordningen

18. Med spørgsmål 2a) og 2b) ønsker den forelæggende ret oplyst, om garantimængdeforordningen for 1989 og tilføjelsesforordningen er ugyldige.

19. Petridi har med støtte fra den græske regering bl.a. anført, at garantimængdeforordningen for 1989 blev udstedt og offentliggjort efter udplantningen af 1989-høsten og derfor har tilbagevirkende gyldighed. Producenterne har derfor ikke kunnet foretage den planlægning af 1989-høsten, som tilføjelsesforordningen tilstræber at muliggøre. Formålet med garantimængdeforordningen for 1989, at begrænse produktionen af de mindst efterspurgte sorter, har derfor ikke kunnet realiseres.

20. Rådet og Kommissionen har anført, at det under hensyntagen til, at den samlede maksimale garantimængde på 385 000 tons var den samme for årene 1988, 1989 og 1990, må have stået producenterne klart, at garantimængden for 1989-høsten for sorterne Mavra og Tsebelia ville ligne garantimængden for 1988-høsten for de samme sorter. Producenterne vidste, at garantimængden for sorterne Tsebelia og Mavra udgjorde 33 000 tons i 1988, og Kommissionen havde den 3. april 1989 offentliggjort et forslag om en garantimængde for 1989 på 30 000 tons. Nedsættelsen på 3 000 tons er ubetydelig og overskridelsen af garantimængden i 1989 ville også uden denne nedsættelse have udløst den maksimale præmienedsættelse på 15%.

21. Det er oplyst i Petridis indlæg, at såningen af de græske tobakssorter, herunder Tsebelia, finder sted fra slutningen af januar til begyndelsen af februar i de sydlige egne og senest i løbet af de første 10 dage af marts i de nordlige egne af Grækenland. Udplantningen af de unge planter finder sted i marts i de sydlige egne og i april i de nordlige egne. Høsten finder sted to til tre måneder efter udplantningen, dvs. fra slutningen af juni til den 15. august.

22. Det er endvidere oplyst i forelæggelseskendelsen, at producenterne af Tsebelia foretog udplantning i marts 1989.

23. Såvel tilføjelsesforordningen som garantimængdeforordningen for 1989 er imidlertid først offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 11. maj 1989. Efter min opfattelse har tilføjelsesforordningen og garantimængdeforordningen for 1989 dermed tilbagevirkende gyldighed, for så vidt de foreskriver maksimale garantimængder for tobak af sorten Tsebelia høstet i 1989.

24. Nærværende sag har væsentlige lighedstræk med Crispoltoni I-dommen [13], der vedrørte gyldigheden af ændringsforordningen og garantimængdeforordningen for 1988. I denne sag havde udplantningen fundet sted inden udgangen af april, mens ændringsforordningen og garantimængdeforordningen for 1988 først var blevet offentliggjort den 29. april, henholdsvis den 26. juli 1988. På denne baggrund fandt Domstolen, at ændringsforordningen og garantimængdeforordningen for 1988 havde tilbagevirkende gyldighed, for så vidt disse fastsatte en maksimal garantimængde for tobak af sorten Bright høstet i 1988. Domstolen udtalte herefter, at retssikkerhedsprincippet i almindelighed forbyder tilbagevirkende gyldighed, men at dette dog rent undtagelsesvis kan tillades, når det tilstræbte formål fordrer det, og når de berørtes berettigede forventning respekteres behørigt. Domstolen udtalte herefter følgende:

»Som anført i den første betragtning til [ændringsforordningen] er formålet med indførelsen af en maksimal garantimængde at begrænse enhver stigning i Fællesskabets tobaksproduktion og samtidig hæmme produktionen af sorter, der har afsætningsvanskeligheder. Dette formål kunne imidlertid ikke opnås for høsten af tobak af sorten Bright i 1988 ved forordninger offentliggjort i slutningen af april og juli s.å. Beslutningerne om udvidelse af dyrkede arealer var da allerede truffet, udplantningerne allerede foretaget og, stadig ifølge forelæggelseskendelsen, høsten var allerede forlængst påbegyndt ved offentliggørelsen af [garantimængdeforordningen for 1988]. (Præmis 18)

Rådet er i øvrigt blevet opmærksom på, at det er umuligt at begrænse produktionen ved foranstaltninger truffet under sådanne omstændigheder. Ved [tilføjelsesforordningen] har det bestemt, at de maksimale garantimængder fastsættes hvert år for høsten det efterfølgende år for ifølge den første betragtning til forordningen at gøre det muligt at planlægge tilplantningen. (Præmis 19)

Da der ikke er anført nogen anden grund i begrundelserne til [ændringsforordningen]

13 — Dom af 11.7.1991, sag C-368/89, Sml. I, s. 3695.

og [garantimængdeforordningen for 1988], må det følgelig konstateres, at den første betingelse for, at disse forordninger kan tillægges tilbagevirkende gyldighed, nemlig at det tilstræbte formål fordrer det, ikke er opfyldt, og at disse forordninger følgelig er ugyldige, for så vidt de fastsætter en maksimal garantimængde for tobak af sorten Bright høstet i 1988. (Præmis 20)

I øvrigt har de omtvistede bestemmelser gjort indgreb i de berørte erhvervsdrivendes berettigede forventning. Skønt disse nemlig måtte anse det for forudseligt, at der ville blive truffet foranstaltninger med det formål at begrænse enhver forøgelse af tobaksproduktionen i Fællesskabet og at hæmme produktionen af sorter, der har afsætningsvanskeligheder, kunne de imidlertid forvente, at eventuelle foranstaltninger, der havde indvirkning på deres investeringer, ville blive meddelt dem rettidigt. Dette har imidlertid ikke været tilfældet. (Præmis 21)

Det præjudicielle spørgsmål må derfor besvares med, at [ændringsforordningen] og [garantimængdeforordningen for 1988] er ugyldige, for så vidt de fastsætter en maksimal garantimængde for tobak af sorten Bright høstet i 1988. (Præmis 22)«

25. Formålet med indførelsen af en maksimal garantimængde, at begrænse enhver stigning i Fællesskabets tobaksproduktion og samtidig hæmme produktionen af sorter, der har afsætningsvanskeligheder, kunne ikke opnås for høsten af tobak af sorten Tsebelia i 1989, på tilsvarende måde som i den netop citerede sag, idet udplantningerne allerede var foretaget på det tidspunkt, hvor garantimængdeforordningen for 1989 blev offentliggjort, nemlig den 11. maj 1989.

26. På den anden side drejer nærværende sag sig kun om fastsættelse af den maksimale garantimængde, mens Crispoltoni I-dommen tillige drejede sig om indførelse af selve systemet med maksimale garantimængder. Da producenterne i nærværende sag planlagde 1989-høsten, havde de i flere år kendt systemet med maksimale garantimængder og vidste, at der for hvert af høstårene 1989, 1990 og 1991 ville blive fastsat garantimængder for de enkelte sorter inden for rammerne af den samme maksimale garantimængde på 385 000 tons. Producenterne kendte desuden garantimængderne for de enkelte sorter for 1988-høsten, da de planlagde 1989-høsten.

27. I præmis 21 i Crispoltoni I-dommen fremhævede Domstolen, at selv om producenterne måtte anse det for forudseligt, at der ville blive truffet foranstaltninger med det formål at begrænse produktionen af sorter, der har afsætningsvanskeligheder, kunne de imidlertid forvente rettidig meddelelse om foranstaltninger, der havde indvirkning på deres investeringer.

28. I Crispoltoni II-dommen var det blevet gjort gældende, at ændringsforordningen krænkede princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. Domstolen udtalte herom bl.a. følgende:

»Den i sagen omtvistede ordning, der kendetegnes ved en på forhånd af producenterne kendt fastsættelse af MG [maksimal garantimængde] for en given sort af en garanteret støtte til hele deres produktion og ved fastsættelsen af et loft, når det gælder pris- og præmienedsættelsen, opfylder de krav, der følger af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.« (Præmis 61)

29. Domstolen understregede således i denne dom betydningen af, at garantimængderne for de enkelte sorter fastsættes på forhånd.

30. I Crispoltoni II-dommen var det desuden blevet gjort gældende, at garantimængdeforordningen for 1991 var ugyldig, idet den var offentliggjort den 26. juni 1991, mens udplantningen havde fundet sted i april 1989. Domstolen anførte herom følgende:

»Det vil som svar på den forelæggende rets argumenter, som fremhævet af Rådet og Kommissionen, være tilstrækkeligt at anføre, at MG for 1991-høsten af sorten Burley I allerede var blevet fastsat i bilag V til [garantimængdeforordningen for 1990]. (Præmis 71)

Ganske vist har bilag V til [garantimængdeforordningen for 1991] i henhold til denne forordnings artikel 4 afløst bilag V til [garantimængdeforordningen for 1990], men der er ikke herved sket nogen ændring af MG for 1991-høsten af sorten Burley I. (Præmis 72)

Sidstnævnte forordning blev offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* den 23. maj 1990, dvs. i god tid før de pågældende tobaksavlere skulle disponere med henblik på 1991-høsten. (Præmis 73)

Anbringendet om tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning kan følgelig ikke lægges til grund.« (Præmis 74)

31. Da producenterne i Crispoltoni II-dommen planlagde 1991-høsten, havde de i flere år kendt systemet med maksimale garantimængder og vidste, at der for hvert af høstårene 1989, 1990 og 1991 ville blive fastsat garantimængder for de enkelte sorter

inden for rammerne af den samme maksimale garantimængde på 385 000 tons. Producenterne kendte desuden garantimængderne for de enkelte sorter for 1990-høsten, da de planlagde 1991-høsten. Som anført fremhævede Domstolen alligevel, at garantimængden for 1991-høsten af sorten Burley I var blevet offentliggjort den 23. maj 1990, dvs. i god tid før de pågældende tobaksavlere skulle disponere med henblik på 1991-høsten.

32. Efter min opfattelse må det herefter konkluderes, at det ikke kun for så vidt angår 1988-høsten, hvor systemet med maksimale garantimængder blev anvendt for første gang, men også for så vidt angår de efterfølgende høstår er af afgørende betydning for overholdelsen af forbuddet mod tilbagevirkende gyldighed samt beskyttelsen af den berettigede forventning, at de maksimale garantimængder fastsættes og offentliggøres, inden producenterne skal planlægge den høst, som Fællesskabet ønsker at påvirke ved fastsættelsen af selvsamme maksimale garantimængder. Rådet burde således have sørget for at fastsætte de maksimale garantimængder i god tid inden producenterne planlagde høsten for 1989.

33. I første betragtning i præamblen til tilføjelsesforordningen anføres: »derfor bør der på samme tid fastsættes maksimale garantimængder for 1989- og 1990-høsten«. Dette er udmøntet i indsættelse af følgende tekst i grundforordningens artikel 4, stk. 5, 1. afsnit: »Rådet fastsætter disse maksimale garantimængder for 1990-høsten på samme tid som for 1989-høsten«.

34. Tilføjelsesforordningen blev udstedt den 3. maj 1989 og offentliggjort den 11. maj 1989, dvs. efter at udplantningen havde fundet sted i marts 1989. Bestemmelsen om samtidig fastsættelse af maksimale garantimængder for 1989- og 1990-høsten indebærer derfor fastsættelse af den maksimale garantimængde for 1989 efter udplantningen. Tilføjelsesforordningen har dermed tilbagevirkende gyldighed på samme måde som garantimængdeforordningen for 1989. Efter min opfattelse er tilføjelsesforordningen følgelig ugyldig af samme grunde og i samme omfang som garantimængdeforordningen for 1989.

35. På denne baggrund skal jeg foreslå Domstolen at besvare spørgsmål 2a) og 2b) med, at garantimængdeforordningen for 1989 og tilføjelsesforordningen er ugyldige for så vidt de indebærer fastsættelse af en maksimal garantimængde for tobak af sorterne Mavra og Tsebelia høstet i 1989.

De øvrige spørgsmål

36. Efter besvarelsen af spørgsmål 2a) og 2b) finder jeg ikke anledning til at besvare spørgsmål 4. Spørgsmål 3 og 5 ønskes efter deres formulering alene besvaret, såfremt spørgsmål 2 besvares med, at tilføjelsesforordningen og garantimængdeforordningen for 1989 er gyldige. Jeg skal derfor foreslå Domstolen at undlade at besvare spørgsmål 3, 4 og 5.

Forslag til afgørelse

37. Jeg foreslår på denne baggrund Domstolen at besvare de af byretten i Echinos stillede spørgsmål således:

1) Gennemgangen af Rådets forordning (EØF) nr. 1114/88 af 25. april 1988 om ændring af forordning (EØF) nr. 727/70 om oprettelse af en fælles markedsordning for råtobak i lyset af forelæggelseskendelsen og det i øvrigt under sagen fremkomne har intet frembragt, der kan rejse tvivl om dennes gyldighed.

2) Rådets forordning (EØF) nr. 1252/89 af 3. maj 1989 om fastsættelse for 1989-høsten af målpriser, interventionspriser og præmier til købere af tobak i blade, afledte interventionspriser for tobak i baller, referencekvaliteter og produktionsområder samt de maksimale garantimængder og om ændring af forordning (EØF) nr. 1577/86, (EØF) nr. 1975/87 og (EØF) nr. 2268/88 og Rådets forordning (EØF) nr. 1251/89 af 3. maj 1989 om ændring af forordning (EØF) nr. 727/70 om oprettelse af en fælles markedsordning for råtobak er ugyldige, for så vidt de indebærer fastsættelse af en maksimal garantimængde for tobak af sorterne Mavra og Tsebelia høstet i 1989.